

Rekommendation från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) för fortsatt arbete med patientsäkerhetskultur

Rekommendationens syfte är att ge vägledning för det fortsatta arbetet med säkerhetskultur. Målgruppen är hälso- och sjukvårdsdirektörer samt personer med strategiskt ansvar för patientsäkerhetsfrågor.

SKL rekommenderar Landsting och Regioner:

- Att patientsäkerhetsarbetet prioriteras och efterfrågas av högsta ledningen.
- Att arbetet mellan patientsäkerhet och arbetsmiljö integreras för fortsatt utveckling, då både forskning(1) och lagstiftning(2) pekar på starka samband.
- Att fortsätta mäta patientsäkerhetskultur. Mätningar bör inte ske oftare än vartannat år för att få fokus på förbättringsarbete efter genomförda mätningar.
- Att arbeta långsiktigt, och kombinera patientsäkerhetskulturmätningarna med metoder för dialog kring säkerhetsfrågor på olika nivåer som exempelvis patientsäkerhetsdialoger och Walkarounds.

En god patientsäkerhetskultur är en förutsättning för att skapa förändring mot en säkrare vård och ökad patientcentrering. Att mäta patientsäkerhetskultur ger värdefull information om medarbetarnas upplevelser av organisationens styrkor och svagheter. Resultat från mätningar utgör underlag för dialog om attityder och värderingar som påverkar beteenden på samtliga nivåer i hälso- och sjukvården. Patientsäkerhetskultur uttrycker organisationens vilja och förmåga att *förstå* säkerhet och risker samt viljan och förmågan att *agera* säkert så att säkerhet kan främjas. I rapporten *Vårdrelaterade infektioner, framgångsfaktorer som förebygger* (3) belyses säkerhetskulturens betydelse för att minska vårdrelaterade infektioner.

Svensk hälso- och sjukvård och tandvård har mätt patientsäkerhetskultur sedan 2008 med ett nationellt validerat verktyg ”Att mäta patientsäkerhetskulturen”. Utvecklingen har skett inom ramen för regeringens satsning på patientsäkerhet 2011-2014.

Vilka arbetssätt och verktyg kan vi använda?

Arbete med säkerhetskulturfrågor är en viktig del vid utveckling av patientsäkerheten i organisationen. Målet är att stimulera till dialoger kring frågor av betydelse för säkerheten på alla nivåer.

I Sverige används tre internationellt validerade verktyg för att arbeta med patientsäkerhetskulturen som också rekommenderas av Europeiska nätverket för patientsäkerhet (EuNetPas 4):

- *Att mäta patientsäkerhetskulturen* (5)
- *Safety Attitudes Questionnaire* (SAQ 6)
- *Manchester Patient Safety Assessment Framework* (MaPasF 7)

De två senare har hittills en begränsad användning nationellt.

Det saknas evidens för att rekommendera ett verktyg framför ett annat. *Att mäta patientsäkerhetskulturen* är det mest beprövade verktyget som är validerat på ett stort antal svenska respondenter. I den nationella databasen finns idag svar från drygt 200 000 respondenter vilket möjliggör kunskapsutbyte såväl nationellt som internationellt.

I några landsting/regioner pågår arbete med att utveckla enkäter för arbetsmiljö och säkerhetskultur. SKL kommer att följa den utvecklingen samt arbeta för nya nationellt validerade metoder för arbete inom området.

Fortsatt utveckling inom säkerhetskultur bör fokusera på:

- Verktyg som stödjer förbättringsarbete och som kan anpassas till alla delar av organisationen
- Möjligheter till kunskapsspridning mellan landsting och regioner kring arbete med resultat efter genomförda mätningar
- Kostnadseffektiva lösningar med koppling till forskning inom medarbetarskap och säkerhetskultur ex. avseende mätningar

SKL, Eva Estling

I samarbete med kontaktpersoner för patientsäkerhetskultur från samtliga 21 regioner och landsting

1. Lagstiftning: <http://webbutik.skl.se/sv/artiklar/patientsakerhet-och-arbetsmiljo.html>
2. Forskning
<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/24581683>
<http://www.lakartidningen.se/Aktuellt/Nyheter/2014/09/God-arbetsmiljogod-patientsakerhet/>
<http://www.arbetsmiljoforskning.se/styra-st%C3%A4lla/s%C3%A4krare-arbetsmilj%C3%B6-inom-v%C3%A5rden-g%C3%A5r-hand-i-hand-med-patients%C3%A4kerheten>
3. Vårdrelaterade infektioner, Framgångsfaktorer som förebygger
<http://webbutik.skl.se/bilder/artiklar/pdf/978-91-7585-109-9.pdf>
4. Europeiska nätverket för patientsäkerhet, EuNetPas
http://www.pasq.eu/DesktopModules/BlinkQuestionnaires/QFiles/448_WP4_REPORT%20USe%20of%20PSCI%20and%20recommandations%20-%20March%202010.pdf
5. Att mäta patientsäkerhetskulturen
<http://webbutik.skl.se/bilder/artiklar/pdf/7164-901-0.pdf>
6. Safety Attitudes Questionnaire
<https://med.uth.edu/chqs/files/2012/05/SAQ-Short-Form-2006.pdf>
<https://med.uth.edu/chqs/surveys/safety-attitudes-and-safety-climate-questionnaire/>
7. Manchester Patient Safety Framework (MaPSaF)
<http://www.nrls.npsa.nhs.uk/resources/?entryid45=59796>